

VASTAUS EHDOTUKSESTA VUODEN 2027 JÄTEHUOLLON MAKSUIKSI (JÄTETAKSA) ANNETTUUN LAUSUNTOON

Yleistä

Vuoden 2027 jätehuollon maksujen (jätetaksa) valmistelussa varattiin asuinkiinteistöjen haltijoille sekä muille tahoille, joille asian ratkaisulla voi olla vaikutusta, mahdollisuus saada tietoa asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta hallintolain 41 §:ssä edellytetyin tavoin. Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä ilmoitettiin HSY:n sekä Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan sekä Kirkkonummen verkkosivuilla julkaistulla kuulutuksella. Kirjalliset lausunnot pyydettiin toimittamaan viimeistään 14.8.2026 sähköpostitse tai postitse HSY:lle.

Määräaikaan mennessä toimitettiin HSY:lle yksi lausunto, jonka antoi Asunto-Oy Rajatorpan Sahatie 3 ("lausunnonantaja") edustajanaan Rajatorpan Isännöitsijätoimisto Oy.

Lausunto on kokonaisuudessaan liitteenä 2.

Vastaus lausunnossa esitettyihin näkemyksiin

Lausunnonantaja esittää näkemyksensä, että HSY:n menettely on ristiriidassa jätelain 91 §:n ja hallintolain 6 §:n kanssa ja vaatii HSY:tä korjaamaan vuoden 2027 hinnastoesitystä siten, että eri astiatyyppien asiakasmaksut heijastavat oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti niiden todellisia palvelukustannuksia.

Lausunnonantaja esittää, että HSY:n hinnoittelumallissa jätteiden syväkeräysjärjestelmää käyttäviltä asiakkailta (kuten kerrostaloyhtiöiltä) peritään edelleen suhteettoman korkeaa katetta verrattuna pinta-astioiden käyttäjiin.

Lausunnonantaja viittaa vuoden 2026 jätehuollon maksujen valmistelussa antamaansa lausuntoon, jonka mukaan HSY on perinyt jätteiden syväkeräysjärjestelmää käyttäviltä asiakkailtaan jätemaksuja enemmän, kuin heidän palvelunsa todelliset kustannukset edellyttävät. Lausunnonantaja on liittänyt lausuntoonsa aiemmin antamansa lausunnon sekä siihen liittämänsä laskelmat sekä tekemänsä tietopyynnöt.

Lausunnonantajan mukaan jätteiden erilaisia keräysvälineitä koskevia tyhjennysmaksuja ei ole hinnoiteltu tasapuolisesti, ja että hinnoittelussa perusteettomasti suositaan pinta-keräysastioita syväkeräysastioiden kustannuksella. Lausunnonantaja esittää lisäksi, että pintakeräysastioiden suosiminen syväkeräysastioiden kustannuksella johtaisi siihen, että kerrostalojen asukkaat maksaisivat jätehuollostaan suhteessa enemmän kuin pientalojen asukkaat. Lausunnonantajaviittaa ristisubventioon, jolloin yksi asiakasryhmä maksaisi toisen puolesta. Ratkaisuksi lausunnonantaja ehdottaa syväkeräysastioiden tyhjennysmaksujen laskemista ja pintakeräysastioiden tyhjennysmaksujen nostamista. Lausunnonantaja katsoisi tällaisen ratkaisun toteuttavan maksujen kustannusvastaavuutta paremmin. Lausunnon antaja esittää, että sen esittämät huomiot otettaisiin huomioon vuoden 2027 jätetaksan valmistelussa.

Jätehuollon maksujen, jotka muodostavat jätetaksan, valmistelua ohjaavat jätelaissa (646/2011) jätehuollon maksuille asetetut vaatimukset. Niiden mukaisesti HSY:n on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätemaksujen on vastattava tarjottua palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä jätelaissa säädetyn etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Jätemaksuilla katetaan jätteen kuljetuskustannusten lisäksi HSY:n omistamiin jätteenkeräysvälineisiin liittyvät kustannukset, jätteen käsittely (sekajäte, biojäte), investoinnit, kotitalouksille tarkoitettujen maksuttomien palvelujen kustannukset, kuten vaarallisen jätteen keräys ja HSY:n kiertävät keräysautot, lakisääteinen jäteneuvonta sekä osa Sortti-asemien toiminnasta ja hallintoon liittyvät yleiskulut.

HSY:n toimialueella ei ole käytössä jätelain 78 §:ssä tarkoitettua perusmaksua, minkä vuoksi kaikki jätehuollon kustannukset sisältyvät varsinaisiin jätemaksuihin. Tämän vuoksi erillistä perusmaksua käyttävien kunnallisten jätelaitosten jätemaksut voivat niitä vertailtaessa poiketa perusmaksua käyttämättömien laitosten jätemaksuista, kuten muidenkin jätehuoltoon liittyvien kustannustekijöiden osalta.

Jätemaksujen valmistelussa on huomioitu jätelaissa todetut kunnan jätemaksun perusteet kuten jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat sekä jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella ja kunnan keräysvälineiden käyttö. Koko HSY:n jätehuollon toimialueella sovelletaan yhtä jätetaksaa, jossa jätemaksut ovat yhtä suuria kiinteistöjen sijainnista ja asiakkaiden asuinpaikasta riippumatta.

Lausunnonantaja viittaa näkemystensä perusteena lausunnoissaan ja vuoden 2026 taksaehdotuksesta antamaansa lausuntoon sekä sen liitteisiin. Lausunnonantajan perusteiden osalta HSY viittaa vastaukseen, joka annettiin vuoden 2026 jätehuollon maksuja koskevan hyväksymispäätöksen yhteydessä. Vastauksessa tuotiin esiin seuraavaa. Kateanalyysi ja siihen sisältyvät laskelmat ovat HSY:n arvion mukaan puutteellisia muun muassa seuraavilta osin:

- Lausunnossa on todettu, että “asiakashinnoittelu tulisi tarkastaa siten, että se noudattaa oikeudenmukaisesti eri astiatyyppien todellisia kustannuksia”. HSY toteaa, että lausunnossa esitetyt laskelmat eivät kaikilta osin perustu todellisiin tietoihin (astiapainot) ja käytäntöihin (keräysastian koko).
- HSY:n omassa analyysissä pinta- ja syväkeräysastioiden kateprosentit ovat varsinkin seka- ja biojätteen osalta huomattavasti lähempänä toisiaan kuin lausunnossa esitetyt laskelmat. Lausunnossa esitettyä laskelmaa ei ole tehty jätemääräpohjaisena vertailuna.
- HSY:n analyysissä taloyhtiön asukkaiden ja jätteiden määrä ja keräysolosuhteet sekä jätehuoltomääräysten ehdot (muun muassa biojäte tyhjennettävä pinta-astioista vähintään joka 2. viikko ja syväkeräysastioista vähintään joka 4. viikko) vaikuttavat taloyhtiön kannalta edullisimpaan ratkaisuun.
- HSY:n näkemyksen mukaan pienille jätemäärille on tyypillisesti edullisempaa ja teknisesti soveltuvampaa käyttää pinta-astioita, kun taas isommilla jätemäärillä syväkeräys on monesti taloudellisesti ja käytännöllisesti toimivampi ratkaisu.

Lausunnossa on esitetty, että HSY:n hinnoittelu sisältää ristisubvention, jossa yksi asiakasryhmä maksaa toisen puolesta. HSY toteaa, että

- HSY kannustaa jätelain edellyttämin tavoin hinnoittelussaan jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Tämän seurauksena sekajäte on kalleinta hyödynnettävien jakeiden eduksi. Vaaralliset jätteet otetaan kotitalouksista vastaan maksutta, jotta ne saadaan oikeaan keräysjärjestelmään ja käsittelyyn.
- Koko HSY:n jätehuollon toimialueella (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi) sovelletaan samansuuruisia jätemaksuja samasta palvelusta asuinpaikasta riippumatta.
- Lausunnossa on esitetty, että hinnoittelu sisältää merkittävän ristisubvention keräystapojen välillä siten, että pientaloasukkaat hyötyvät hinnoittelusta. HSY korostaa aiemmin todettua, että jätteen määrällä on ratkaiseva vaikutus keräystavan edullisuuteen sekä parhaaseen tekniseen toteutukseen. Pienkiinteistölle aiheutuva jätehuollon kustannus/huoneisto on merkittävästi suurempi kuin isoilla kiinteistöillä vaikka se pienikiinteistöjen osalta euromääräisesti onkin pienempi.

Lisäksi todettakoon, että vuodesta 2015 vuoteen 2027 (esitys) HSY on korottanut syväkeräysastioiden hintoja keskimäärin 2,7 % vuodessa, kun korotusprosentti pinta-astioilla on vastaavalla ajanjaksolla ollut 3,8 %.

Yhteenvetona edellä esitetystä HSY toteaa, että lausunnonantajan lausunto ei edellä mainituista syistä anna aihetta muuttaa esitystä vuoden 2027 jätetaksaksi. Todettakoon kuitenkin, että esityksessä ehdotettu maksujen korottamisesta luopuminen syväkeräysastioiden tyhjennyskustannusten osalta on ollut tarkoitus ulottaa myös lasin ja pienmetallin syväkeräysastioiden tyhjennysmaksuihin. Viimeksi mainittuja keräysastioita koskeva maksujen korotusehdotus siten poistetaan.